

"גדלנו. עכשיו אולי נהיה עם."

עצמאות, בן-גוריון ונגב

מערך לגני ילדים

אנו מציעים לגננות פעילות קצרה וחוייתית להכרות עם דמותו של ראש הממשלה הראשון, עם המושג עצמאות, ועם הקשר המיוחד של בן-גוריון לנגב.

מהלך הפעילות

פתיחה

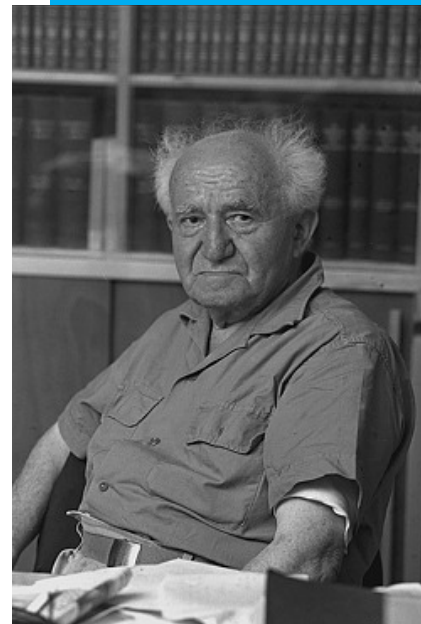
הגנת תספור מעט על דוד בן-גוריון בצורה "סיפורית" ומעניינת ככל האפשר:

• מי שמע את השם בן-גוריון?

• אולי ראיתם פעם תמונה של האיש הזה?
להראות תמונה של בן-גוריון.

דוד בן-גוריון היה ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל. הוא מת מזמן, אבל
לו היה חי היום היה ממש זקן.
אנחנו נשמע מי הוא היה ואז נשמע סיפור עליו.

- ✓ דוד גדל בעיר פולנית רחוק מכאן, לפני שהיתה מדינה יהודית
- ✓ חלם על ארץ ישראל
- ✓ למרות שכל האנשים סביבו דיברו שפה אחרת (יידיש) יחד עם חברים דיבר רק עברית ולימד ילדים אחרים עברית.
- ✓ בגיל 20 עלה לארץ והיה פועל חקלאי
- ✓ הקים משפחה, נישא לפולה ונולדו להם גאולה עמוס ורננה
- ✓ היה מנהיג הפועלים
- ✓ הפך למנהיג הציונים בכל העולם
- ✓ הכריז על הקמת מדינה עצמאית
- ✓ היה ראש הממשלה ושר הביטחון
- ✓ חוקק חוקים חשובים כראש ממשלה
- ✓ הנגב היה מאוד חשוב לו והוא חשב שצריך לפתח אותו
- ✓ עבר לגור בנגב בשדה בוקר
- ✓ מת ונקבר במדרשת בן-גוריון שנקראת על שמו

"גדלנו. עכשיו אולי נהיה עם."

- המשך -

אמרנו שבן-גוריון היה ראש ממשלה של ישראל כשהיא הפכה מדינה עצמאית.
• מה זה עצמאות?

המשתתפים ישמעו את הבית הראשון בשיר 'היי אני כבר לא תינוק' של יהונתן גפן:

היי, אני כבר לא תינוק
אני מתלבש לבד
ומתפשט לבד
ואוכל לבד
וצוחק לבד ובוכה לבד וחולם לבד
על כל מיני דברים שאעשה לבד
כשאהיה גדול

- איך הילד יודע שהוא כבר לא תינוק?
- אלו דברים הוא עושה לבד?
- מה לדעתכם הוא חולם לעשות לבד כשיגדל?
- איך אנחנו יודעים שאנחנו גדלים, מתבגרים?
- איזה סימנים יש בשיר לילד שהוא "כבר לא תינוק"?
- איזה דברים אנחנו עושים לבד שמצביעים על זה שאנחנו גדולים, בוגרים?

במעגל

- א. מה אני עושה לבד עכשיו?
- ב. כשאהיה עוד יותר גדול אני רוצה לעשות לבד....
נסביר – לעשות לבד זה להיות עצמאי.

ככל שאנחנו עושים יותר דברים לבד אנחנו יותר עצמאיים:

1. אוכלים לבד
2. מתלבשים לבד
3. קוראים וכותבים לבד
4. הולכים לבד לגן השעשועים/לחברה

אפשר להמשיך הלאה את השרשרת הזו ולדבר מעט על התבגרות כתהליך של יציאה לעצמאות.

"גדלנו. עכשיו אולי נהיה עם."

- המשך -

- מה זאת אומרת מדינה עצמאית?
- מה הופך מדינה לעצמאית?
- איזה דברים מדינה צריכה לעשות לבד?

כדאי לתת דוגמא בהתחלה כמו:

- ✓ להגן על עצמה
- ✓ לבנות בתי ספר
- ✓ שתהיה לה ממשלה

כדאי להסביר בכל סעיף – מה החשיבות של כל אחת מן הדוגמאות. להסביר שלפני ההכרזה היה בארץ ישראל שלטון של הבריטים. כמו כן אפשר להוסיף לצורך המחשה – איך עושים את זה, למשל: להגן על עצמה – בניית צבא, בניית גדר הגבול ועוד.

- למה לדעתכם יום העצמאות הוא חג? מה אנחנו חוגגים?
- אנחנו חוגגים עצמאות – את הכוח שלנו לעשות לבד דברים ולהחליט מה חשוב לנו ומה נכון לנו.

אחרי שבן-גוריון היה ראש ממשלה הוא החליט לעזוב את תל אביב ולעבור לנגב. בואו נשמע סיפור על זה.

עץ במדבר תיאטרון צלליות

[לסרטון](#) (כרבע שעה)

לאחר הצפייה

- למה בן-גוריון עבר למדבר?
- אתם הייתם פעם במדבר? בנגב?
- מה קשה במדבר?
- מה טוב במדבר?
- כשאתם תהיו עצמאיים גם תרצו לעבור לאיזה מקום?
- לאיזה מקום תרצו לעבור?

"גדלנו. עכשיו אולי נהיה עם."

נספח

נספח - הרחבה לגנת על חיי בן-גוריון:

דוד גרין (את שם המשפחה בן-גוריון אימץ רק לאחר עלייתו ארצה) נולד בשנת 1886 בעיירה פלונסק שבפולין, שבה חיו כמה אלפי יהודים, כשני שלישי מתושבי המקום. אביו של דוד, אביגדור גרין, היה פעיל ציוני שחלם על חזרת עם ישראל מהגלות לארץ ישראל, והיה מראשי אגודת 'חובבי ציון' בפלונסק. בן-גוריון סיפר על כך: "כשעוד לא הבינתי תוכן הדיונים והוויכוחים, ספגתי לתוכי את תוחלת [התקווה ל] ציון שמילאה את חלל ביתנו, בשעת האסיפות השבועיות ובפגישות היום יומיות של העסקנים [הפעילים] הראשיים – שאבא עמד בראשם. החלום של ארץ ישראל ינקתי עם חלב אמי". סבו, צבי אריה לימד אותו עברית עוד בפולין כפי שסיפר: "ראשית לימודי, על ידי סבא, שהתחיל ללמדני עברית כשהייתי בן שלוש. היה מושיבני על ברכיו ומשנן עימי שמות של עצמים ואברי גוף ביידיש ובעברית. היה נוהג לתרגל ולבחון אותי על ידי משחק". בבית הכנסת היה אביגדור, אביו, מקרב את דוד אל ארון הקדש המקושט בפיתוחים מרהיבים של פירות ארץ ישראל, פעם אמר לו הילד: "אלה רק ציורים, אני רוצה את ארץ ישראל האמיתית."

אמו של דוד, שיינדל, נהגה לומר: שני בנים חכמים יש לי, אברהם ודוד. על אברהם תדע כל העיר, אבל על דוד ידע העולם כולו. "מכיוון שהיה ילד חולני זכה בתשומת לב מיוחדת מצד אמו שגם נסעה עמו בקיץ לכפר. בן-גוריון סיפר: "בילדותי הייתי חולני וחלש במקצת. הייתי מתעלף לעיתים תכופות. זה הדאיג את הורי ואבי נסע עמי להיוועץ ברופא מומחה. הייתי אז כבן חמש. הרופא בדק ומישש את ראשי ואמר לאבא שראשי גדול, ודבר זה מוכיח שאני בעל כשרונות גדולים ועתיד גדול נשקף לי. כנראה היתה השפעה לדברי הרופא על הורי והתנהגותם עמי. אבא שהיה חופשי בדעותיו (אך שומר מצוות) רצה שאהיה דוקטור ואילו אמא חלמה שאהיה רב גדול...". האם שיינדל נפטרה כשהיה דוד כבן 11. הוא זכר אותה כל חייו וראה באם סמל לטוב ולאהבה.

בגיל 14 דוד ושני חבריו הטובים, שלמה צמח ושמואל פוקס, נשבעו זה לזה שידברו רק עברית. הם התחילו לדבר רק עברית בינם לבין עצמם וגם עם אבותיהם, שתחילה ליגלגו לרעיון ובהמשך התחילו לענות בעברית. לאחר מכן הקים דוד עם שני חבריו הטובים את 'אגודת עזרא' הציונית - אגודת נוער, ובה אספו בני עניים ולימדו אותם קריאה, דיבור וכתובה בעברית. תוך חצי שנה היו 150 ילדים בחבורה.

בגיל 20, לאחר מסע של 12 יום באניה מאודסה (שבאוקראינה) הגיע דוד ליפו, לארץ ישראל. בארץ ישראל עבד כחקלאי וגם כעיתונאי והיה מנהיג של הפועלים.

ב-14 במאי 1948, ה' באייר תש"ח, הכריז דוד בן-גוריון על הקמת מדינת ישראל. עם הכרזת המדינה, עמד בראש הממשלה הזמנית וכיהן בתפקיד שר הביטחון. בשנת 1949 – בבחירות הראשונות שנערכו במדינת ישראל זכתה מפא"י, מפלגתו של בן-גוריון, למספר הקולות הרב ביותר והוא הרכיב את הממשלה. הוא המשיך לכהן גם כשר ביטחון. הרבה עולים חדשים באו לארץ ממקומות שונים.

כשהיה בן 67 בן-גוריון התפטר ועבר לחיות בשדה בוקר בנגב. בחלק מהזמן חזר לתפקידים בהנהגת המדינה, ועבר בין ירושלים תל אביב ושדה בוקר. ב-1973 בגיל 87 נפטר דוד בן-גוריון ונקבר במדרשת שדה בוקר (היום מדרשת בן-גוריון), ליד קבר רעייתו, בחלקת קבר אותה בחר בחייו.